Følg oss på Facebook http://ohif.no/

Ipraksis nyhetsbrev

Nr 2/20

Lederhylet

Det går mot sommer etter en vår utenom det vanlige. Svingslag av typen Covid 19 gir store utfordringer, men også nye muligheter til endring for håndverksfagene. Helt konkret har foreningen brukt krefter på å styre offentlige motkonjunkturtiltak i retning av bedrifter med fast ansatte, fagarbeidere og lærlinger. Dersom de offentlige skal forsere vedlikehold og holde hjulene i gang, er det viktig at disse midlene er med og stimulerer en faktisk markedstilgang for opplæringsbedriftene. OHIF har kommunisert dette i forarbeider til et representantforslag i regi av Arild Grande (Ap) - og i de mange arbeidsøktene i prosjekt- «lærling for en dag» https://www.ohif.no/nyheter.

Oslo Høyre har bestilt et forslag til revidering av Oslomodellen som er levert. Forslaget inneholder blant annet prekvalifisering av håndverksbedrifter med fast ansatte, faglærte og lærlinger til kommunens oppdrag - Og en «pilot» med mal-, mur-, og tømrerfaget testet ut med et «Lille Doffin» i Oslo - En digital markedsplass der bedriftene først skal prekvalifiseres etter kompetanse, og deretter tilby sin pris.

Bedrifter med fast ansatte, faglærte og lærlinger kan aldri være billigst, men de kan likevel være best. Det er ikke tilbudt timespris man betaler for, med kostnaden for hele jobben. Hvis jobben utføres med høyere produktivitet og kvalitet, kan den med en høyere timepris likevel gi en lavere totalkostnad.

«Lærling for en dag» har vært en flott opplæringsarena å invitere til. Så langt har vi hatt følge med Heidi Nordby Lunde (H), Øystein Sundelin (H) Kamzy Gunaratnam (Ap), Hans Christian Gabrielsen (LO), Mats Kirkebirkeland (Civita), Trygve Svensson (Agenda), Anna H. Tønder (Fafo) og Victoria Marie Evensen (Næringsbyråd i Oslo, Ap).

Jeg håper og tror at alle har fått erfare at håndverk handler om nøyaktighet, ferdighet og en lang øvelse i å tenke langt nok frem, til at resultatet står seg. Godt håndverk skal være 100% hver gang. Det er ikke mye av det akademiske liv som holder den standard. Der kan man pakke budskapet inn i vatt og runde av kantene med ord, som sier «det jeg sier, det er jeg jammen ikke sikker på». Produsert håndverk derimot må være rett – bokstavelig talt. Kombinasjonen av alvor, skjemt og det å bli slitne sammen fra klokken 07-15 er ypperlig. Denne mixturen har bidratt, langt bedre enn noe annet møte, til å skape forståelse og respekt for hverandre. Og en grobunn for endring.

Riktig god sommer til dere alle.

Tips oss!

Har bedriften din en god historie å fortelle? Er det et spesielt prosjekt dere jobber med?

Vi i administrasjonen har lyst til å profilere medlemmene våre og deler det gjerne.

Send et tips til hilde@ohif.no eller til firmapost@ohif.no

Lærebedrifter og lærlinger – Kjell Ove Hauge, rektor på Kuben videregående skole

Har du vært innom Kuben videregående skole kan det godt være at du har sette han. Ikke bare rager han høyt i terrenget, men det store smilet hans møter både elever, ansatte og besøkende. Kjell Ove Hauge er rektor på det Utdanningsetaten kaller for «Oslo kommunes storsatsing på yrkesfaglig opplæring». Og med en investering på 2 milliarder kroner er den også Norges dyreste videregående skole - Kjell Ove vil nok legge til at den også er den beste ;) Kuben yrkesarena er et kompetansesenter for yrkesfaglig opplæring og ligger i Kabelgaten ved Økern næringspark. Senteret rommer tre opplæringsinstitusjoner, der den største er Kuben videregående skole med over 1 800 elever. Det er ikke lite denne mannen skal holde kontroll på, men så «kødder» du heller ikke med en tidligere kulestøter og diskoskaster. Foto: Kuben VGS

OHIF har tatt en «virtuell» korona-kaffe med Hauge:

1. **Hva gjør Kuben til en attraktiv skole å søke seg til?**
   Kubens mangfold er noe av det elevene trekker frem ved siden av å være en flott moderne skole. Mangfoldet ved Kuben har flere dimensjoner. Det ene er det etniske mangfoldet med elever fra nær 100 ulike nasjonaliteter. Det andre er interessemangfoldet blant elevene siden vi har 8 ulike avdelinger. Det tredje er lokalgeografisk siden vi samler elever fra Oslos 15 bydeler.
   Elevene sier også at Kuben er en skole der de opplever å kunne være seg selv. Siden vi har så stort mangfold er ikke presset etter å passe inn så stort. Alle kan finne et miljø, eller en vennekrets der de kjenner seg hjemme.
   Kubens skolemiljø skal kjennetegnes ved trygg, aktiv læring. Elevene trekker også frem opplevelsen av å være trygge på skolen. Mye synlige voksenpersoner i fellesarealer er med på å styrke opplevelsen av trygghet.
   Elevene liker at Kuben er en skole med høye ambisjoner for elevene. Vår visjon er at vi skal utdanne morgensdagens beste fagarbeidere. Elevene blir motiverte av å være del av en skole som har en tydelig profil.

2. **Hvor mange elever skal ut i lære fra Kuben totalt til høsten? Hvor mange av dem skal ut i byggfag?**
   Ca. 90 fra elektrofagene, ca. 75 fra helsefagene, ca. 40 fra IKT-servicefag, ca. 40 fra kjøretøy og bilskade, lakk og karosseri, ca. 15 frisører og ca. 60 innen byggfag.

3. **Hvorfor er det så viktig å få elevene ut i bedrift? Hva er det bedriftene kan tilføre som skolen ikke kan?**
   Vi forsøker å tilpasse antall elever i praksis i bedrift med bedriftens behov for lærlinger til høsten. Da blir praksistiden er viktig samspill mellom elev og bedrift med mål om å gjøre eleven klar til lærekontrakt. Opplevelsen av å være i arbeidslivet gjøres best i praksisperioder i bedrift. Så lenge bedriftene setter elevene til reelle oppgaver og har som mål å forberede eleven til å bli lærling, er dette den beste form for virkelighetsnær praktisk opplæring elevene kan få. Våre lærere har tett samarbeid med bedriftene og følger opp elevenes utvikling. På denne måten holder mine lærere seg godt oppdatert på hva elevene arbeider med og lærer. Skolens praktiske opplæring har derfor i høy grad komplementerende til praksis i bedrift.

Fortsettelse på neste side…

4. **Hva er de største utfordringene for Kuben nå i koronatidene?**
   Først og fremst er jeg imponert over hvor bra lærere og elever har håndtert overgangen fra skolen til hjemmeundervisning. Vi har tatt noen digitale syvmilsteg i denne perioden
   Elever med lav skolemotivasjon har hatt større utfordringer med finne egenmotivasjon til å klare hjemmeperioden. Noen elever har snudd døgnet og har ikke vært klare til å være med fra morgenen. Lærerne har derfor flyttet morgenøktene til 9.00, vært fleksible på innleveringer og brukt mye tid på å ringe opp, purre og prate med foresatte.
   Noen elever bor i mindre leiligheter med søsken som også sitter med PC i Teams-møter. De sier at det ble vanskelig å konsentrere seg. Vi mistet noen elever tidlig, men på grunn av iherdig innsats fra lærerne og ikke minst at vi kunne invitere Vg2 og Vg3 tilbake til verkstedene fra 27. april, har vi klart å hente inn igjen mange av disse.
   For meg som rektor opplever jeg at jeg leder skolen delvis i blinde. Jeg har ikke mulighet til å observere møtet mellom lærere og elever, men må basere meg på ledelse gjennom avdelingslederne og tilbakemeldinger fra lærere, elever og foresatte. Jeg er heldig som har åpen linje til mange elever gjennom sosiale medier. Elevene er flinke til å melde til meg. Jevnlige møter med tillitsvalgte har også vært en suksessfaktor.

5. **Hvilke politiske tiltak mener du er viktige fremover for å sikre at vi klarer å rekruttere nok fagarbeidere?**
   Jeg tenker at politikere kan bidra med å fremsnakke yrkesfagene. Spesielt i Oslo er dette et behov. Det er satt et politisk mål om at hver tredje elev skal velge yrkesfag. Per i dag er dette hver fjerde elev. Skal vi overtale flere elever til å velge yrkesfag må vi følge opp med trygghet i at elevene får læreplasser. En styrket satsing på opplæringsbedriftene er nødvendig. Kanskje er det spesielt kritisk nå som det ser ut til at vi kan få en konjunkturnedgang innen en rekke sektorer. Offentlig sektor, kommuner, fylkeskommuner og stat bør gå foran med økt grad av oppdrag og kontrakter til firmaer som forplikter seg til å bidra til opplæring av morgendagens fagarbeidere. Dette er trolig vel så viktig som generell kontantstøtte.

6. **Hvilket arbeidsliv ønsker du at elevene skal møte når de er ferdige med opplæringen?**
   Først og fremst må de møte et arbeidsliv som tar vare på læretiden av opplæringen. Deretter er det viktig at elever opplever at de er ønsket i arbeidslivet og at den samme opplevelsen følger de gjennom læretiden og inn i fast arbeid.

7. **Er det noe du mener betegner en god opplæringsbedrift?**
   En god opplæringsbedrift har et etablert system for å ta imot og følge opp lærlingene. Om bedriften har en dedikert veileder, eller flere ansatte som tar imot og følger opp lærlingene, er underordnet at bedriften ser på utdanning av nye fagarbeidere som en sentral del av sin forretningside.

8. **Dersom du skulle utdanne deg innen et yrkesfag – hvilket hadde det blitt?**
   Jeg har hatt flere spennende deltidsjobber og sommerjobber som har gitt meg mye. Jeg har vært dreng på gård med revefarm, men jeg ble aldri god venn med revene. Jeg har vært med på flere husbyggingsprosjekter, men tømrer var ikke for meg. Jeg kunne godt tenkt meg et yrke innen elektro, men jeg var støttekontakt for en mann med downs gjennom videregående, og fikk sommerjobb på institusjonen han var på. Det gav meg mye. Jeg er så glad i å arbeide med mennesker at jeg tror vernepleier, eventuelt sykepleier hadde passet godt med mine egenskaper.

Tusen takk til Hauge at han tok seg tid til dette i en travel tid, og for den jobben han gjør for veldig mange unge som får sin opplæring på Kuben videregående. Lykke til videre!

Med «lærlingeskoa» på – OHIF inviterer til en dag utenom det vanlige

I sist nyhetsbrev introduserte vi prosjektet- «lærling for en dag», som på grunn av koronakrisen måtte utsettes. Med nye helseråd har det nå latt seg gjennomføre. Heidi Norby Lunde (Stortingsrepresentant, H), Øystein Sundelin (gruppeleder for Høyres bystyregruppe), Kamzy Gunaratnam (Varaordfører, Ap), Hans-Christian Gabrielsen (leder i LO), Victoria Marie Evensen (Næringsbyråd, Ap), Mats Kirkebirkeland (Cevita), Anna Hagen Tønder (Fafo) og Trygve Svensson (Agenda) har alle fått prøve seg – Her er noen tilbakemeldinger på hvordan de opplevde denne dagen.

Bakgrunn for prosjektet:
Hvordan forklare en praktisk arbeidsdag i byggebransjen til personer som aldri har forsøkt det? Hvordan er det er å jobbe ute i bedriftene som lærling eller fagarbeider i Oslo i dag? Vi sendte ut denne invitasjonene til politikere, samarbeidspartnere og journalister:

Invitasjon som ble sendt ut:
Administrerende direktør i Oslo Håndverks- og Industriforening (OHIF) har siden sommeren 2019 jobbet som voksenlærling en dag i uken i en opplæringsbedrift i tømrerfaget i Oslo. Dette i et forsøk på å ta svennebrev som voksen gjennom realkompetansevurdering, arbeid i opplæringsbedrift, ordinær teorieksamen og til sist svenneprøve. Tømrerteorieksamen TMF 3102 ble gjennomført og bestått før jul. Nå gjenstår mer praktisk arbeid.
Eksperimentet er igangsatt for å få førstehånds kjennskap til hva som egentlig ligger i et svennebrev, hvilke veier kan man følge som ung voksen i en opplæringsbedrift med fast ansatte, faglærte og lærlinger. Bedrifter som alle ønsker, men som det blir stadig færre av. Her kan man med arbeidsbuksene på følge livet i en slik bedrift, men oppgaver, konkurrenter, leverandører og kunder tett på. I spisepausene på en sammenrullet glavarull får man diskutere hva 20 år gamle svenner tror på og drømmer om – ***og den glavarullen inviterer vi deg til å sitte på når du har fortjent det ved å jobbe en dag som voksenlærling i tømrerfaget****.*

Øystein Sundelin – Gruppeleder for Høyres bystyregruppe

1. **Hvorfor hadde du lyst til å være med på «lærling for en dag»?**
   Jeg synes det var en unik mulighet til å forstå litt mer av bygg og anlegg. Selv om jeg forstår at en dag ikke gir full innsikt så er alt lettere å forstå når du har sett det med egne øyne. Som politiker er jeg opptatt av å være mye ute i felt.

2. **Hvordan opplevde du dagen?**
   Dagen var lærerik, slitsom og veldig givende. Hobbysnekringen min fikk noen gode tips med på veien, jeg var støl dagen derpå og jeg ble imponert over hvor viktig de ulike fagene var for alle på byggeplassen. Håndverkere som bryr seg om håndverket sitt er utvilsomt verdifulle på en byggeplass.

3. **Hvilke erfaringer fra dagen tar du med deg videre i ditt politiske arbeid?**
   Kommunen må bli en bedre innkjøper, byen må legge til rette for at også bygårdene i sentrum kan få nødvendig oppgradering og vedlikehold og jeg håper flere forstår hvor mange muligheter yrkesfag gir.

4. **Dersom du skulle utdanne deg innen et yrkesfag – Hvilket håndverksfag hadde du valgt og hvorfor?**
   Elektriker. Alle bygg blir mer og mer teknologiske og elektrikere kan trylle frem fantastiske løsninger på små og store hverdagsutfordringer på arbeidsplasser og i folks hjem.

Foto: Norby Lunde

Heidi Norby Lunde – Stortingsrepresentant (H)

1. **Hvorfor hadde du lyst til å være med på «lærling for en dag»?**
   Det er alltid deilig å komme ut av kontoret og snakke med andre folk enn jeg gjør til daglig. Jeg reiser faktisk ganske mye rundt på bedriftsbesøk, men sjelden her i Oslo, for Oslo-bedrifter er utrolig dårlige på å invitere. Så det i seg selv hadde en egenverdi.

2. **Hvordan opplevde du dagen?**
   Jeg hadde det veldig gøy, men jeg tror jeg ga en helt ny dimensjon til ufaglært og ukvalifisert arbeidskraft til mine kollegaer fra BETO-Bygg for dagen. Jeg har alltid hatt stor respekt for fagarbeid, fordi jeg vet hvor mye kunnskap og kompetanse som finnes bak godt håndverk. Og så er det alltid gøy og inspirerende å snakke med folk som er levende opptatt av faget sitt, som både arbeidsleder Bendik og sjefen sjøl, Åsmund. Jeg ble også imponert over OHIFs daglige leder, Eivind, som er lærling en dag i uka for å kjenne bedre til næringene han representerer. Sånt engasjement er utrolig bra!

3. **Hvilke erfaringer fra dagen tar du med deg videre i ditt politiske arbeid?**
   Det er vel mange ting. Både viktigheten av å satse på yrkesfag og norsk kompetanse, men også at det må finnes flere veier inn i fagutdanninga. Så synes jeg det offentlige må bli bedre på å utforme kontraktene sine så vi ivaretar de små og mellomstore bedriftene. Det er jo særlig de som tar imot og følger opp lærlinger, som holder på norsk fagkompetanse og som utgjør hjørnesteinen i norsk økonomi. Vi må sørge for at hele økosystemet av norske bedrifter fungerer og gis muligheter. Jeg har tro på at det er slik vi sikrer lokale arbeidsplasser og seriøsitet i bransjen, noe som burde være topp prioritet om dagen.

4. **Dersom du skulle utdanne deg innen et yrkesfag – Hvilket håndverksfag hadde du valgt og hvorfor?**
   Maler eller tømrer. Det er noe veldig tilfredsstillende av å kunne se raske, synlige resultater av eget arbeid, enten det er en ferdigmalt vegg eller et reisverk. Kanskje tømrer, for det er litt mer utstyr i beltet ☺

Foto: Christopher Kunøe - Byggmesteren

Kamzy Gunaratnam – Varaordfører (Ap)

1. **Hvorfor hadde du lyst til å være med på «lærling for en dag»?**
   Jeg har hatt kontakt med Eivind, Hilde og OHIF i en lang periode nå. De har bidratt til informasjonsflyt, kunnskapsløft og masse inspirasjon ovenfor oss politikere. Så når de inviterer meg til en sånn dag, er svaret automatisk «ja».

2. **Hvordan opplevde du dagen?**
   Lærerikt. Så mange mennesker som legger stolthet, ære og hardt arbeid i jobben sin. Skulle ønske flere unge mennesker tidligere i skolealderen kunne sett dette og blitt inspirert til å velge noe av det samme.

3. **Hvilke erfaringer fra dagen tar du med deg videre i ditt politiske arbeid?**
   Vi fikk ikke bare jobbet, vi diskutere også politikk, jeg, Åsmund Østvold og Eivind. Oslomodellen må følges tettere opp og fagarbeiderne skal i praksis vite at de trengs. Vi må gjøre mer for å følge opp lærlingekravet ovenfor bedriftene som leverer tjenester i Oslo kommune.

4. **Dersom du skulle utdanne deg innen et yrkesfag – Hvilket håndverksfag hadde du valgt og hvorfor?**
   Kanskje tømrer?

Victoria Marie Evensen- Næringsbyråd (Ap)

1. **Hvorfor hadde du lyst til å være med på «lærling for en dag»?**
   Yrkesfag og lærlinger er viktig for Arbeiderpartiet, for byrådet og for meg. I byrådets politiske plattform sier vi blant annet at vi skal øke rekrutteringen av lærlinger til kommunens egne virksomheter. Å få muligheten til å være «lærling for en dag» ga meg sjansen til å få mer innblikk i, og direkte kunnskap om, hverdagen til en lærling - og var dermed et tilbud jeg ikke kunne la gå fra meg.

2. **Hvordan opplevde du dagen?**
   Dagen var både hyggelig og lærerik med morsomme oppgaver og gode samtaler underveis. Jeg er stolt av at jeg fikk være med på å snekre og montere en dør - og klarte meg ganske greit til amatør å være.

3. **Hvilke erfaringer fra dagen tar du med deg videre i ditt politiske arbeid?**
   Jeg fikk noen konkrete innspill knyttet til vår politikk og disse tar jeg med meg inn i våre diskusjoner. Dette gjelder særlig innspillene knyttet til mulig videreutvikling av Oslomodellen. Jeg tar også med meg en forsterket respekt for yrkesfagene og håndverkerne.

4. **Dersom du skulle utdanne deg innen et yrkesfag – Hvilket håndverksfag hadde du valgt og hvorfor?**
   Det tror jeg måtte blitt malerfaget. Rett og slett fordi jeg tror det hadde passet meg.

Anna Hagen Tønder – Seniorforsker i Fafo

1. **Hvorfor hadde du lyst til å være med på «lærling for en dag»?**
   Fag- og yrkesopplæringen er et viktig forskningsområde for Fafo og ett av de områdene jeg har jobbet mest med i min tid som Fafoforsker. Vi har hatt og har en lang rekke forskningsprosjekter på dette området, og sammen med kollega Torgeir Nyen har jeg blant annet skrevet boka Yrkesfagene under press, som er basert på vår egen og andre forskning. Jeg var også medlem av Liedutvalget, som har foreslått nye modeller for videregående opplæring i NOU 2019:25, som for tiden er ute på høring. Også i den sammenheng var dette interessant for meg. Invitasjonen til å være lærling for en dag ga meg en fin anledning til å komme litt innpå en håndverksbedrift, oppleve håndverkernes arbeidshverdag og å få mulighet til å snakke litt uformelt med folk, uten at det var knyttet til et spesielt forskningsprosjekt med intervjuguide og opptaker. I tillegg var jeg nysgjerrig på hva en person med svært begrenset kompetanse og erfaring egentlig kan bidra med på en moderne byggeplass. Jeg har gått to år på møbelsnekkerskole (2017-2019), så jeg har vært borti verktøy og trearbeid før, men det er likevel noe helt annet å lære å snekre møbler på en skole enn å jobbe som tømrer på en ordentlig byggeplass.

2. **Hvordan opplevde du dagen?**
   For meg var det en morsom, interessant og lærerik dag, på mange plan. Jeg var på forhånd litt redd for at jeg bare kom til å være til bry, og jeg ble litt stressa da jeg skjønte at de bare hadde noen få dager på seg før denne jobben skulle være ferdig. Men jeg ble tatt godt imot og møtte ingen sure miner eller stressa folk. Jeg opplevde at det var god stemning på byggeplassen, og basen Bendik var roen selv. Jeg fikk prøve meg på ordentlige arbeidsoppgaver sammen med Eivind. Vi satte inn en karm og et dørblad, og vi kappet og monterte himlingsplater mot slutten av dagen. Det var gøy å jobbe, men litt frustrerende å innse hvor lite jeg egentlig kan. Min farfar var byggmester, og jeg hadde stor respekt for tømrerfaget fra før. Den respekten er ikke blitt mindre etter å ha vært «lærling for en dag».

   Fortsettelse på neste side…

3. **Hvilke erfaringer fra dagen tar du med deg videre i ditt arbeid som forsker?**
   Jeg tar med meg erfaringer både til hvordan vi jobber som forskere og til fag- og yrkesopplæringen som forskningsfelt. Mye av det jeg tenker på som positivt ved det å være håndverker kan ikke uten videre overføres til det å være forsker. Det å jobbe sammen med andre hele dagen, å jobbe med materialer og verktøy og å kunne se konkrete resultater av det som er gjort i løpet av en arbeidsdag, er noe jeg misunner håndverkerne. Organiseringen av arbeidet er noe annet. Som forsker verdsetter jeg i prinsippet den friheten og fleksibiliteten vi har i arbeidshverdagen. Vi kan i større grad bestemme når og hvor vi skal jobbe og er ikke så avhengige av å være fysisk til stede sammen med kollegene. Men samtidig ser jeg at noe går tapt når alle jobber hver for seg og til dels til ulike tider. Det har vi også i stor grad opplevd nå i korona-tiden når alle stort sett har jobbet hjemmefra. Jeg kunne godt tenke meg flere dager der vi begynner på jobb klokka sju, tar en kopp kaffe om morgenen og diskuterer arbeidet som ligger foran oss, har felles lunsjpause og avslutter arbeidet klokka 15. Da jeg syklet hjem fra byggeplassen i godværet, var jeg sliten, men glad og overrasket over hvor fort dagen hadde gått. Jeg tenkte at det er en god følelse å legge arbeidet bak seg og å kunne ta fri med god samvittighet resten av dagen. Jeg kan forsøke å komme nærmere en slik arbeidsrytme i min egen hverdag, men tror ikke det passer like godt for alle forskere eller folk i såkalt frie yrker. Men jeg tror friheten og fleksibiliteten har sin pris, og at mange opplever at det er vanskelig å finne en god balanse mellom jobb og fritid. For mange går det grenseløse arbeidet på helsa løs. Samtidig er det viktig å unngå å romantisere håndverksyrkene. Ved lunsjen på byggeplassen snakket flere om den lave lønna og om hvilke muligheter de med sine fagbrev hadde til å utdanne seg videre til bedre betalte jobber. I tillegg er det klart at mange av håndverksyrkene er fysisk krevende, noe som også kan gjøre det vanskelig å stå i jobben et helt yrkesliv. Jeg har lenge vært opptatt av at flere må få mulighet til å kombinere en praktisk og en teoretisk utdanning. Det tror jeg ville bidra til at flere ville fullføre en yrkesfaglig utdanning, jeg tror det ville gi økt kompetanse til arbeidslivet, og jeg tror det ville bidra til bedre læring, flere yrkesaktive år og kanskje også mer arbeidsglede for den enkelte.

4. **Dersom du skulle velge å ta et nytt fagbrev/svennebrev – Hvilket håndverksfag hadde du valgt og hvorfor?**
   Aller helst ville jeg hatt muligheten for å bli både møbelsnekker og tømrer – i tillegg til å være forsker. Jeg er glad i å jobbe med tre som materiale. Som møbelsnekker kan man lage vakre møbler og gjenstander i tre, noe som også er viktig og bra i et klimaperspektiv. Men det er nok lettere å leve av å være tømrer. Det bygges mye her i landet, og det er mange bygninger som skal vedlikeholdes og rehabiliteres. Men myndighetene må sørge for rammebetingelser som gjør det mulig å leve av å være håndverker. Det betyr ikke minst at staten og kommunene som offentlige innkjøpere må tenke langsiktig og tenke på kvalitet, kompetanse og klima, ikke bare på pris. For meg personlig er likevel alderen den største utfordringen. Vi vet at målrettet innsats og fordypning gjennom mange år er viktig for å lære seg noe skikkelig. Jeg er 55 år gammel og har lyst til å fortsette å jobbe som forsker. Da sier det seg selv at det er vanskelig å skulle lære seg ett eller to håndverksfag grundig i tillegg før pensjonsalderen. For min egen del har jeg innsett at snekringen får bli noe jeg driver med på fritida, og kanskje som pensjonist. Men om jeg hadde vært i 30-årene, hadde jeg nok satset på å ta et svennebrev eller to. Og hadde jeg vært ung og hatt den kunnskapen jeg har i dag, ville jeg ha satset på å ta en praktisk utdanning før jeg tok fatt på en akademisk utdanning. Sånn som utdanningssystemet er i dag forstår jeg godt at denne tanken er fremmed for mange unge - og for deres foreldre. Men håpet er at utdanningssystemet kan endres, og at forskningsbasert kunnskap kan bidra til det.

   (Når man spør en forsker, får man begrunnede svar – gammelt jungelord. Anna fikk dermed litt mere spalteplass enn de andre «lærlingene» ;)

Trygve Svensson - Daglig leder, Agenda

1. **Hvorfor hadde du lyst til å være med på «lærling for en dag»?**
   Det virket rett og slett som en veldig kul ide. Og nyttig for oss i Agenda som jobber mye med arbeidsliv. Vi prøver jo å forstå best mulig hvordan norsk arbeidsliv virker i dag, og komme med forslag til hvordan det kan bli enda bedre i fremtiden.

2. **Hvordan opplevde du dagen?**
   Dagen gikk utrolig fort! Vi begynte klokken 7, og brått var klokken 15. Jeg er ganske sikker på at jeg er blitt bedre å legge lister for å si det slik. Men like interessant var jo diskusjonene om alt fra utdannelsen i yrkesfag til hvordan markedet virket for de små og mellomstore bedriftene. I lunsjen snakket vi mye tull, og det er jo kjekt. Men også alvor, som hvordan han som var bas på prosjektet hadde opplevd å gå yrkesfag. Jeg tror de var fem stykker som gikk ut og endte opp med fagbrev fra en klasse på 30. Da er det åpenbart at noe må gjøres.

3. **Hvilke erfaringer fra dagen tar du med deg videre i ditt politiske arbeid?**
   En påminnelse om å snakke mye med de som har skoene på. Det ligger jo til grunn for arbeidet vårt med alt fra tilitsreform til EØS-avtalen til notatet vårt "Fra Skiensmodell til Oslomodell for hele landet" (som jeg forøvrig anbefaler alle å lese, og gjerne kommentere.
   https://tankesmienagenda.no/post/fra-skiensmodell-til-oslomodell-for-hele-landet/details

4. **Dersom du skulle utdanne deg innen et yrkesfag – Hvilket håndverksfag hadde du valgt og hvorfor?**
   Jeg tror det måtte blitt tømrer. Folk sier at å legge lister er kjedelig. Jeg synes faktisk det var ganske artig. Vet at det er mye gips og annet materiale i sving, men det er veldig kjekt å jobbe med tre. Ellers kommer jeg fra en familie av treskjærere og møbelsnekkere, så kanskje jeg kunne tatt videre noe av den tradisjonen.

Foto: Anne Sofie Lid Bergvall/Tankesmie Agenda

AGENDA

Tankesmia Agenda er en partipolitisk uavhengig tankesmie som bidrar til samfunnsanalyse og politikkutvikling for det moderne sentrum-venstre

Foto: Baker Hansen

En bauta gjennom krig og pandemi

Baker Hansen – **Norges eldste bakeri** er godt gjenkjennelig i bybildet og de fleste har nok før eller siden vært innom dørene for en kaffe eller noe godt å spise.

Historien startet så tidlig som i 1861 med en ung mann med navn Arnt Hansen. Han kom til Christiania som svenn fra bakelauget i Trondheim og var på den tiden forlovet med en ung dame som het Thona. Planen var giftemål, men Thona satte som krav at Arnt først måtte bli mester – Og slik ble det. Arnt og Thona arbeidet hardt og startet et lite og beskjedent utsalgssted på Jernbanetoget. Ambisjonene økte og det ble lokaler både i Raadhusgaten, Storgaten og Universitetsgaten. I 1889 dør dessverre Arnt og sønnen Haakon tar over. Han er ser muligheter i moderne produksjonsutstyr og i 1895 er Baker Hansen blitt det første moderne storbakeriet i Norge.

Nye generasjoner kommer og en verdenskrig passerer – En brann på melloftet slår nesten bedriften konkurs i 1934. En ny verdenskrig og Baker Hansen får jobben med å levere brød til fangene på Grini. Med brødet ble det smuglet brev via brødkassene. Etterkrigstiden er grotid, også for Baker Hansen, og nye utsalgsteder etableres. I fem generasjoner har bakeriet vært i familien eie, og er det fortsatt.

- Det var Baker Hansen som innførte kneipbrødet til Norge.
- Fritjof Nansens polferder ble sponset av Baker Hansen. Nansen skriver blant annet i boken «Fram over Polhavet: Den norske polfærd 1893-1896»: «– syltede ribs, bakkels og en vidunderskjønn marsipankage fra Baker Hansen i Kristiania, og så maltekstrakt. Vi kan ikke klage over at vi har det vondt».

Baker Hansen har sett mange årtider komme å gå, og vi har spurt Oldermann i Oslo Baker- og Konditorlaug, Cathrine Hals Alsaker, om hvordan familiebedriften opplevde et Norge i koronakrise.

«De første dagene hamstret kundene - 12. og 13. mars solgte vi dobbelt så mye brød som normalt og vi opplevde å være utsolgt for varer i alle butikkene våre. Og så ble det helt stille.

Vi måtte snu oss rundt og sette i gang strakstiltak. Det førte vi gjorde var å etablere daglige ledermøter for å følge opp produksjon og endringer som skjedde hver eneste dag. Det var mange nye krav til å sette seg inn i, og vi brukte mye tid på å diskutere hvordan vi kunne løse det praktisk i butikkene. Vi måtte gi tydelig informasjon til alle butikker og ansatte – Og svare på mange henvendelser fra kunder som hadde synspunkter og innspill på tiltakene vi satte i gang. I produksjonen la vi om til to arbeidslag som jobbet annenhver uke. Dersom en i laget ble syk, kunne vi sette inn det andre laget. Vi kuttet produksjon av enkelte produkter de første ukene og reduserte åpningstidene i enkelte butikker. (Artikkelen fortsetter på neste side)

Det var aldri aktuelt for oss å stenge. Vi er opptatt av å være tilgjengelige for kundene – I både gode og dårlige tider. Etter hvert bedret salget seg, og vi er nå nesten tilbake til fult sortiment. Vi permitterte noen ansatte i butikken og etter hvert noen i konditoriet, men i dag er de fleste tilbake i full stilling.

Konditoriet vårt og serveringsdelen i butikkene våre er hardest rammet. Smitteverntiltak gjør at ingen kan samles i store grupper og da selger vi ikke kaker til bursdag, konfirmasjon, firmaer og andre arrangementer. Kravene til avstand gjør at vi bare har hatt mulighet til å ha et par sitteplasser i hver butikk. Heldigvis har det vært fint være slik at det har vært mulig å ta med seg maten ut og spise på en benk i parken. Ellers ser vi at butikker i Oslo sentrum er hardere rammet enn butikker som ligger utenfor sentrum. Og vi ser at salg til bedriftskunder er vesentlig redusert.

Vi har virkelig fått testet samarbeidet i alle deler av bedriften i en svært krevende og usikker tid. Vi har erfart at alle er med å bidrar i en vanskelig situasjon. Alt fra bakere, konditorer, butikkmedarbeidere, lageransatte, administrasjonen og ledelsen har brettet opp ermene, stått på og gjort sitt ytterste for at vi skal få det til. Vi er kjempestolte over at alle virkelig har bidratt for å få oss igjennom en vanskelig tid. Vi har samarbeidet godt og konstruktivt, stemningen har vært positiv og alle har vært med på å støtte hverandre. Vi har fått erfart at det er nyttig å ha en solid bedrift. Når en slik krise oppstår, er det fint å vite at vil klare oss. Det tror jeg har gitt oss en trygghet som er god å ha i en vanskelig situasjon.

I tillegg ser vi at vi klarer å vurdere og tilpasse oss situasjonen raskt og på en god måte. For eksempel hadde vi veldig godt salg i påsken. Veldig mange butikker endret åpningstider på kort varsel og holdt åpent hele påsken. Bakeriet snudde seg rundt og produserte ferske bakervarer. På grunn av hytteforbud var det masse folk i Oslo og vi klarte å ta igjen litt av det tapte salget.

Nå ser det ut som situasjonen normaliserer seg en del med tanke på smitteverntiltak. Vi har fortsatt nedgang i salget, men vi håper at det vil normalisere seg i løpet av høsten. Normalt blir vi ikke like mye påvirket av nedgangstider som en del andre bransjer, men vi frykter selvfølgelig høyere råvarepriser som følge av lav kronekurs og nedgang i salget. Jeg frykter også at krisen får konsekvenser for andre bakerier i Norge, særlig mindre bakerier. Mange har ikke så mye å gå på og da er det tøft å komme seg igjennom krisen. Jeg håper vi har et like variert og godt utvalg av bakerier etter krisen som vi hadde før. Så vil jeg virkelig oppfordre alle til å kjøpe brød og bakervarer fra sitt lokale bakeri.

For oss er det en fordel at vi er en trygg og solid bedrift. Vi har vært igjennom verre kriser før og vet at det kommer til å gå bra. Vi har et langsiktig perspektiv og klarer oss fint igjennom et vanskelig år. Selv om vi har lange tradisjoner, er vi hele tiden opptatt av å fornye oss og vi har ikke problemer med å tilpasse oss nye sitasjoner.

Vi har ansatte som har jobbet hos oss i 20-30 år. De har opplevd mye før og blir ikke satt ut av en krise. Vi har mye god erfaring i bedriften. Vi har også gode relasjoner til samarbeidspartnere som er opparbeidet over mange år. Det opplever vi som en stor fordel.

Akkurat nå har vi ingen lærling i produksjonen. Vi hadde en konditorlærling som dessverre sluttet til jul og får en ny konditorlærling etter sommeren. Og så har vi lærlinger i noen av butikkene våre og vi prøver å få tak i en bakerlærling.

Jeg tror godt og stabilt arbeid gjennom mange år gjør Baker Hansen til et godt merkevare. Nesten alle som bor i Oslo kjenner til Baker Hansen. Vi har hele tiden fokus på kundeopplevelse, gode produkter og god service».

OHIF ønsker Cathrine og alle hennes medarbeidere alt godt i tiden fremover. De står an av – Også denne gangen.